No 1693.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5,00; voor de buitensteden *f* 6,00; franco door het geheele Rijk.
Brieven, Gelden, enz. FRANCO te adresseren aan het Bureau dezer COURANT.

MAANDAG, 15 NOVEMBER.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1,00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 13 November.

Er is over de begrooting van het departement der Katholieke Eeredienst rapport uitgebragt door de heeren Dommer van Poldersveldt, van Akerlaken, Meeussen, van Wylick, en van Nispen van Sevenaer. Uit dat verslag meenen wij de eerste paragraaf te moeten afschrijven. Men leest daar:

„Naar aanleiding der gezegden in de Memorie van Toelichting, volgens welke er meer bepaalde uitzigten op eene nadere regeling der Roomsch-katholieke kerkaangelegenheden hier te lande bestaan, dan bij de behandeling der vorige Staatsbegrooting, en deswege eene nota-wisseling tusschen den Pauselijken Gezant te 's Gravenhage en de Regering is aangevangen, welke tijdens het opstellen der genoemde memorie nog niet was afgeloopen, heeft men in al de Afdeelingen den wensch geuit, om onderrigt te worden, welke op het tegenwoordig oogenblik de stand is der onderhandelingen tusschen de Nederlandsche Regering en den Heiligen Stoel over deze aangelegenheid.

„De Commissie van Rapporteurs is eenstemmig van gevoelen geweest, dat deze vraag allezins verdiende onder het oog der Regering te worden gebragt; doch tevens, dat het zijn nut zou kunnen hebben, daarover met het hoofd van het bewuste departement van algemeen bestuur in mondeling overleg te treden. Zij heeft dien ten gevolge gebruik gemaakt van de haar bij art. 33 van het Reglement van Orde gegevene bevoegdheid, en door tusschenkomst van den heere Voorzitter der Kamer, den heere Minister van Buitenlandsche Zaken, voorloopig belast met het bestuur van het Departement voor de Zaken der Roomsch-katholieke Eeredienst, uitgenoodigd, om in haar midden te verschijnen. De Minister heeft aan deze uitnoodiging voldaan en in eene den 18den October jl. met de Commissie gehoudene bijeenkomst, op de hem overgebragte, uit de Afdeelingen afkomstige vraag geantwoord: [illegible] die reeds [illegible] wisseling van nota's, waarvan in dat stuk gesproken wordt, is voortgezet; dat de zaak der regeling van de Roomsch-katholieke kerkaangelegenheden hier te lande, welke het daarbij gold, thans zoo ver is gevorderd, dat alle voldoend uitzigt bestaat, dat dezelve binnen een betrekkelijk kort tijdsverloop zal zijn afgeloopen; dat de Regering zich vleit, dat die regeling beantwoorden zal, zoowel aan de belangen van den Staat, als aan die van het betrokken Kerkgenootschap, en er kan bijvoegen dat de bedoelde regeling dan op eenen allezins eenvoudigen voet zal plaats hebben.

„De Commissie van Rapporteurs heeft gemeend in deze inlichting te kunnen berusten, en heeft geene eigene opmerking omtrent het ter sprake gebragte punt daarbij te voegen.”

Wij hebben gezien, dat de verdraagzaamheid in het *leerstellige* der godsdienst, en zelfs in alles wat het voorwerp van der menschen geloof uitmaakt, noodzakelijk veronderstelt dat er niets waars noch valsch bestaat, niets wat wezenlijk regtvaardig of onregtvaardig is, of dat het onmogelijk is het een van het ander te onderscheiden; waaruit volgt dat hij die *leerstellig* alle gevoelens wil verdragen, tevens verklaart een twijfelaar te zijn en alle waarheden en pligten afzweert. Ook werd de leer der verdraagzaamheid, met zooveel warmte in de achttiende eeuw gepredikt, niet ondersteund dan om de vorderingen te begunstigen eener filosofie, die slechts van twijfelen leefde, en waar eenige stichting is, om de grondslagen van alle maatschappelijke orde het onderste boven te keeren. Alvorens de revolutie te bewerkstelligen, welke men vooraf smeedde, beproefde men reeds om haar te regtvaardigen en te wettigen; de nieuwigheidzoekers bereidden de vrijheid van te handelen door *de vrijheid van te denken.* (1)

Deze uitdrukking, die eene soort van filosofische oorlogskreet geworden is, bevat een dubbelen zin, gelijk de meeste dier woorden, met welke men het volk misleidt. Maar dat woord op de keper beschouwd is *non sens.* De gedachte is uit hare natuur volkomen vrij. Geen menschelijke magt kan iemand hoegenaamd verhinderen te denken wat hij wil; wat in ons binnenste omgaat is aan geenen den minsten dwang onderworpen, en de vrijheid van denken te eischen is, gelijk DE BONALD zulks bemerkt, een weinig belagchelijker, dan wanneer men de vrijheid van den omloop des bloeds eischte. Maar of men ook al de grootste zottigheden verkondigt, die niemand verstaat, hierover bekreunt men zich niet, als het er op aankomt het volk op te hitsen, om elkander te vernielen; en men weet maar al te goed, dat het niet met het gezond verstand is, dat men de wereld in beweging zet.

Maar zij, die het eerst verlof vroegen om vrijelijk te denken, wisten wel dat, ten gevolge eener wel in zeker opzigte minder ongerijmde, maar van den anderen kant meer gevaarlijke uitlegging, de vrijheid van *denken* zich weldra in den geest hunner leerlingen zou verwarren met de vrijheid van over hunne geliefkoosde gevoelens te spreken, dezelve te onderwijzen en te verbreiden; en het is naar deze soort van vrijheid dat zij haken, als zij de *burgerlijke verdraagzaamheid eischen.*

ROUSSEAU zelf bekent dat zij grenzen moet hebben; hij wil dat men dengenen niet verdrage, die zoodanige artikelen verwerpt, welke hij als den grondslag der maatschappij beschouwt, en het is duidelijk, dat de maatschappij geene leeringen kan gedoogen, die haar bestaan onmogelijk zouden maken, of die onvereenigbaar zouden zijn met de publieke orde. En, dit zij in het voorbijgaan gezegd, hieruit vloeit voort, dat er, ook in het wereldlijke regt, een wettige, onafhankelijke, zelfs onfeilbare regter noodig is, ten einde niet in eene onverdragelijke willekeur, in de vervolgingen van het despotisme of der anarchie te vervallen.

Dat er geestelijke overtredingen zijn, dit kan niemand loochenen: het is een algemeen erkend feit, en overal straft men dergelijke overtredingen. Indien iemand met de zeden strijdige leeringen verbreidde, b. v. de wettigheid van den diefstal, van den moord, enz., meent gij, dat er een gouvernement bestaat, dat dezelve zou gedoogen? Neen, maar ook de geestelijke maatschappij, als natuurlijke regter der misdaden, die in haar midden begaan worden, legt slechts geestelijke straffen op; maar daartoe bepaalt zich ook haar regtsgebied, en de Kerk oefende nimmer eenige andere straf uit. Indien de Inquisitie, waarvan men met zoo veel ophef gewaagt, ligchamelijke straffen en somtijds de doodstraf oplegde, geschiedde zulks omdat de Inquisitie, waarmede de geestelijkheid zich niet inliet, dan om den beschuldigde van eene geestelijke misdaad te overtuigen, in haar wezen eene staatkundige regtbank was, die, in deze hoedanigheid, volgens de wetten der staatkundige maatschappij strafte; en welligt had men, om billijk te zijn, moeten bemerken, dat de tusschenkomst der Kerk altijd ten gunste van den schuldige was, dewijl het voldoende was zijne misdaad te erkennen, om de straf te ontkomen, iets wat in geene enkele zuiver burgerlijke regtbank kan bestaan.

Velen hebben doen opmerken, wat men nogtans altijd wil vergeten, dat Spanje het aan de regtbank der inquisitie te danken heeft, dat het aan de afschuwelijke religie oorlogen ontsnapt is, die gansch het overige gedeelte van Europa, gedurende bijna twee eeuwen geteisterd hebben. Spanje is aan dezelve den inwendigen vrede verschuldigd, en dat zegt veel. Overigens beweren wij niet dat de Inquisitie zich altijd onberispelijk heeft gedragen en dat derzelver gestrengheid wel niet somtijds overdreven was; ofschoon het altijd moeijelijk te bepalen is, welke juiste maat van gestrengheid het belang van het land, deszelfs wetgeving, de zeden en het nationaal karakter noodzakelijk maakten. Nogtans zou het niet eene zoo verwonderlijke zaak zijn, dat men in eene menschelijke inrigting de dwalingen en de zwakheden der menschheid aantrof. (1)

In plaats van zich door een naam te laten afschrikken, iets wat kleingeestige menschen eigen is, zou het redelijker zijn te erkennen, dat er in iedere maatschappij eene godsdienst, eene zedelijke, eene staatkundige orde is, en dat bijgevolg de misdaden, tegen de godsdienst begaan, in geene maatschappij hoegenaamd kunnen verdragen worden, zonder dat de maatschappij in hare eigene vernietiging toestemde. Ook hebben alle volkeren straffen vastgesteld tegen diegenen, welke leerstellingen verbreidden, die zij voor de rust van den Staat gevaarlijk achtten. Men kent te dien opzigte de gestrengheid der republieken zelve. Hoe menigmaal vormde de Romeinsche Senaat zich niet tot eene regtbank van inquisitie tegen de filosofen en tegen de aanhangers van vreemde godsdienstige begrippen? Het geldt hier niet de vraag of de regtbanken, belast met het bestraffen van geestelijke overtredingen, zich nimmer in de toepassing van het grondbeginsel, aan hetwelk zij haar bestaan verschuldigd waren, bedrogen; of zij nooit geene andere dan wezenlijk strafbare leerstellingen veroordeelden; maar, of er overal dergelijke regtbanken bestaan hebben, hoedanig derzelver vorm dan ook ware. En nu noeme men eens een land, waar de goddeloosheid, de godslastering en de heiligschennis niet als misdaden beschouwd worden, waar men toelaat dat het wettig gezag aangetast, en openlijk verzet tegen de wetten gepredikt worde?

Toen de Kerk de gevoelens van CALVYN veroordeelde, verklaarde zij dat het dwalingen waren, strijdig met de katholieke godsdienst, die in *Frankrijk* de godsdienst van den Staat was: ziedaar de *dogmatieke* onverdraagzaamheid en tevens de grenzen van het geestelijk gezag. De wereldlijke magt oordeelde vervolgens dezelfde dwalingen staatkundig als gevaarlijk, en verbood, onder zeer strenge straffen, de uitoefening van de zoogenaamde hervormde religie: ziedaar de *burgerlijke* onverdraagzaamheid (2). En wanneer men den demokratischen geest van het Calvinisme kent; wanneer men zich herinnert dat deszelfs aanhangers het plan gesmeed hadden om het rijk te verdeelen en er den republikeinschen regeringsvorm in te voeren; wanneer men in de echtste bescheiden van die tijden leest, dat de voornaamste hoofden der Calvinisten openlijk in de Kamers van den jongen Koning FRANCISCUS II zeiden: *wij zullen dat kind maar eene zweep geven, en hem een ambacht laten leeren, om zijn brood te verdienen,* moet men zich dan verwonderen, dat de vorsten van de oudste monarchie van Europa zich de *zweep* niet hebben willen laten geven door eenige sekteaaanklevers, en er zich tegen verzet hebben, dat men hun koningrijk in eene republiek veranderde?

Van den anderen kant deed de reformatie, overal waar zij zegevierde, aan de Moederkerk, en zelfs aan de van haar gescheiden protestantsche sekten, al het gewigt van de burgerlijke onverdraagzaamheid gevoelen. Wie kent niet de strafwetten van Zweden, Denemarken, Engeland, Geneve en der Vereenigde Provincien (3) tegen de Katholieken? Indien het twintigste gedeelte der vervolgingen door deze wetten bevolen, naar aanleiding van de wetten van eenen katholieken Staat ware geschied, zou men dan wel woorden vinden, krachtig genoeg om het afgrijzen uit te drukken, dat zij zouden inboezemen?

Eene dochter zijnde van de reformatie, erfde de filosofie den somberen aard harer moeder. In naam der verdraagzaamheid verbande zij het koningschap en deszelfs verdedigers, de godsdienst en hare bedienaars; zij verbande God zelven. Toen las men op de muren onzer steden, stom van verbazing, en op den voorgevel der ontheiligde tempels met bloedige letters: *vrijheid! gelijkheid! broederschap*, OF DE DOOD!

. . . .

. . . .

Wij roepen de gestrengheid der wereldlijke magt niet in, geene gedachte is verder van ons verwijderd. Wie weet zulks beter dan de christen? Ieder mensch heeft goedertierenheid noodig, en onze vreugde zou zijn dat de vergiffenis overal op het berouw volgde. Maar wanneer men, in plaats van deze vergiffenis aan te nemen, dezelve als eene beleediging van zich wegwerpt; wanneer men, met de onbeschaamde stijfhoofdigheid aan de dwaling eigen, zich sterk genoeg waant om zijne heerschappij te vestigen op de puinhoopen van die eeuwige leerstel-

---

(1) LUTHER, die met zooveel vuur de leer predikte: *denk zoo als gij wilt*, kon niet verhinderen, alhoewel hij zich daarover beklaagde, dat zijne volgelingen, zeer consequent, uitriepen: *doe zoo als gij wilt!* De beruchte boerenkrijg, die zoo veel menschenbloeds kostte, was de heillooze praktijk dezer verfoeijelijke theorie. Vert.

(1) Men leze over de Inquisitie de *Brieven aan een Russisch edelman*, door den Graaf DE MAISTRE.

(2) Het is bekend hoe CALVIJN, de leeraar der verdraagzaamheid, zelf de verdraagzaamheid zoo zeer uitoefende, dat hij, *geestelijke en burgerlijke regter tevens*, een' zijner tegenstrevers, SERVET, levend liet verbranden!! Vert.

(3) De strafwetboeken zijn hier en elders afgeschaft; maar handelt men nog altijd niet in derzelver geest? Vert.

[illegible] de maatschappij beheerschen en bewaren; wanneer men den opstand zou willen wettigen en de misdaad tot een regt zou willen verheffen, dan zullen wij niet ophouden tegenover dat monsterachtig regt de onveranderlijke regten der regtvaardigheid en de onverwinnelijke kracht der waarheid te stellen. B.

Z. M. heeft den kon. raad van legatie I. Z. Mazel, sekr.-gen. van het dep. van Buitenl. Zaken, vergund het dragen van het kommandeurskruis der orde van de Wurtembergsche Kroon, en van het kommandeurskruis der Belgische Leopolds-orde.

Z. M. heeft 1°. benoemd tot plaatsverv. van den kantonr. te Zuidhorn, Jhr. Mr. R. M. A. de Marees van Swinderen, adv. te Ezinge; 2° eervol ontslag verleend aan W. J Slijper als ontv. der dir. bel. en acc. te Warmenhuizen, en in zijne plaats benoemd P. A. Colombon; 3° den 1e luit. E. O. K. van Ingen, van het korps pontonniers, ter zake van tijdelijke ongesteldheid, gesteld op non-aktiviteit; 4° benoemd bij het personeel van geneesk. dienst der landm. tot offic. van gez. 1e kl. H. Deurink en J. Smith.

Het *Staatsblad* N° 190 bevat de wet van 4 Nov. jl. houdende wijziging in de wetten tot regeling der begrooting van uitgaven op het fonds voortspruitende uit koopprijzen van domeinen, en tot amortisatie van schuld, beide over 1851.

's GRAVENHAGE, 12 Nov. Gisteren overleed alhier na eene langdurige ziekte Mevr. von Maltitz, echtgenoote van den Russischen gezant aan ons hof.

— De heer Elout van Soeterwoude, een der leden van de deputatie die den Groothertog van Toskanen heeft willen dwingen aan twee zijner onderdanen wegens staatsmisdaad veroordeeld, genade te schenken, is te 's Gravenhage teruggekeerd. Heden avond zal hij in de remonstrantsche Kerk alhier verslag doen van zijne zending.

Maandag 15 Nov., ten half twee ure zal de heer Elout in het *Odeon* te Amsterdam dezelfde mededeelingen doen.

STATEN-GENERAAL.

TWEEDE KAMER.

Zitting van Vrijdag, 12 November.

In deze zitting zijn door de betrokken kommissien van rapporteurs voor het wetsontwerp tot regeling van het gebruik van het koloniaal batig slot voor 1850, en voor de hoofdstukken IV, VIII, IX *A* en IX *B* der staatsbegrooting voor 1853 hare verslagen ter tafel gebragt.

De Vergadering heeft besloten de beraadslagingen over het eerste wetsontwerp te doen plaats hebben op Dingsdag 17 Nov. des voormiddags ten 12 ure, en die over de begrootingswetten aan te vangen op 18 Nov. des voormiddags ten 11 ure.

De Kommissie belast om rapport uit te brengen omtrent de in hare handen gestelde overeenkomsten tusschen Nederland met Oostenrijk en Wurtemberg [illegible] slag uitgebragt. De Vergadering heeft beslist dat de beraadslaging over de konklusie van dit stuk, strekkende om het te doen drukken en ronddeelen, en er afschrift van toe te zenden aan den minister van Buitenlandsche Zaken, alsmede om de overeenkomsten ter griffie neder leggen, in eene volgende vergadering zal worden vastgesteld.

De Kommisie voor de Verzoekschriften heeft eenige verslagen uitgebragt met welker konklusien de Vergadering zich vereenigd heeft.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN

FRANKRIJK.

PARIJS, 11 Nov. De *Constitutionnel* bevat een artikel, met de strekking om de natie aan te sporen alle krachten in te spannen, om de aanneming van het volksbesluit tot herstelling van het Keizerrijk met eene voldoende meerderheid van stemmen te verzekeren.

— De Prins-President is naar Fontainebleau vertrokken om er eenige dagen te vertoeven.

— Eenige dagbladen bevatten heden het zoogenaamde manifest van den Graaf de Chambord tegen de herstelling van het Keizerrijk; ofschoon zij dit stuk voor echt doen doorgaan, verklaren zij tevens niet te gelooven dat het een merkbaren invloed hebben zal op de stemming ten gunste van Prins Louis Napoleon. De legitimistische kiezers worden namelijk in eenige bij het manifest gevoegde instruktien uitgenoodigd zich van de stemming te onthouden.

De graaf waarschuwt de Franschen toe te zien dat zij zich niet bedriegen bij de herstelling der keizerlijke monarchie, welke nooit gematigd en duurzaam kan zijn, zoo lang de regten worden miskend van de eenige wettige dynastie — het koninklijk Huis van Frankrijk, dat sinds 14 eeuwen onafscheidelijk aan de natie was verbonden, en door hetwelk het volk groot en roemrijk geworden is. Ofschoon de Graaf berust in de plannen der Voorzienigheid, zich verheugende nimmer de welvaart of de rust des vaderlands te hebben bedreigd, acht hij zich, als eenige stamhouder van het koninklijk geslacht van Frankrijk, verpligt en geregtigd, tegen de invoering van een nieuwen voor Frankrijk gevaarlijken toestand te protesteeren.

— Het geregtshof te Rouaan heeft den beschuldigde Denis tot twee jaren en den beschuldigde Chenez tot 18 maanden gevangenisstraf veroordeeld, ter zake van openlijke beleediging jegens den persoon van Lodewijk Napoleon. Toen de veroordeelden weggevoerd werden, hieven zij den kreet aan van *leve de demokratische republiek*! De president deed hen daarop terug brengen en voegde bij den straftijd nog twee jaren.

— Men heeft berigten uit Damaskus van 21 Okt. De Drusen zijn door de Turken in twee verschillende gevechten geslagen, en hebben zich daarna in de weinig toegankelijke gebergten van den Houran teruggetrokken. In het laatste van beide gevechten, leden de Turken een verlies van honderd man.

MADRID, 6 Nov. Eindelijk is dan de onzekerheid voor goed geweken, de *Gaceta* bevat heden het dekreet, waarbij de Cortes tegen 1 Dec. e. k. bijeengeroepen worden.

— De *Heraldo* bevat het volgende: Thans is de operatie van de konversie onzer schuld te Londen, te Parijs en te Amsterdam afgeloopen. Al de schuldbrieven zijn verwisseld. Het bedrag der gekonverteerde schuldbrieven is 4,862,543,000 realen, waaronder voor 3,636,656,000 realen aan uitgestelde 3 pCts. schuld en 1,225,892,000 realen aan uitdelgbare schuld van de tweede klasse. Te Madrid is de operatie zoo schielijk niet gegaan, zijnde er nog bij het bestuur der staatsschuld een groot aantal schuldbrieven aanwezig, die nog moeten worden gekonverteerd."

ENGELAND.

LONDEN, 11 Nov. Gisteren heeft H. M. in persoon het Parlement geopend met eene aanspraak, waaruit wij het volgende ontleenen. Vooral is belangrijk de zinsnede, waarin het beginsel van vrijen handel wordt verkondigd.

»*Mylords en Heeren!*

»Het verheugt mij, door de zegeningen der Voorzienigheid in staat gesteld te zijn, u geluk te wenschen met den algemeen verbeterden toestand des lands en wel bijzonderlijk van de nijvere klassen. Indien gij van oordeel mogt wezen, dat onlangs aangenomen wetten met andere oorzaken tot deze gelukkige uitkomst hebben geleid, doch tevens onvermijdelijk nadeel aan zekere gewigtige belangen hebben berokkend, zoo dring ik bij u aan, om zonder hartstogt te overwegen, in hoever het uitvoerlijk zal wezen dat nadeel in billijkheid te verzachten, en de nijverheid des lands in staat te stellen met goed gevolg te konkurreren tegen die *onbelemmerde mededinging*, waaraan het Parlement in deszelfs wijsheid heeft besloten, dat zij zoude worde onderworpen.

»Ik onderstel, dat de algemeene verbetering, ondanks vele hindernissen, zich tot Ierland heeft uitgestrekt; en terwijl ik met vertrouwen [illegible] ingeroepen, tot het [illegible] van dien heilloozen geest van insubordinatie en woeling, die vele rampen veroorzaakt en al de andere verzwaard, onder welke dat gedeelte van grondgebied gebukt gaat, noop ik u tot het nemen van zulk eene vrijzinnige en edelmoedige staatkunde jegens Ierland, als waardoor dat land moge aangemoedigd en geholpen worden in het herrijzen uit den staat van gedruktheid, waarin de tegenspoeden der laatste jaren het hebben geworpen.

»Bezield met de zucht, om de doeltreffendheid van elken tak onzer nationale kerk te bevorderen, zoo heb ik het geraden geoordeeld eene kommissie te benoemen, welke zal onderzoeken en aan mij verslag geven, in hoe ver, naar hare meening, de kapitulaire instellingen des lands geschikt kunnen zijn, om beter te beantwoorden aan de groote oogmerken van godsdienstoefening, van godsdienstige opvoeding en van kerkelijke tucht.

»Ik heb last gegeven, dat de verslagen der kommissarissen, die onderzoek doen naar het stelsel van opvoeding te Oxford en Cambridge, aan de besturende ligchamen dier hoogescholen ter hunner inzage zouden worden medegedeeld, en ik vertrouw op uwe bereidvaardigheid, om alle wettelijke moeijelijkheden op te heffen, die den wensch der hoogescholen in het algemeen of van de verschillende kollegien in den weg mogten staan bij het invoeren van zoodanige verbeteringen in hun bestaand stelsel, als zij mogten oordeelen beter in overeenstemming te wezen met de eischen van den tegenwoordigen tijd.

— Heden avond hebben beide Parlementshuizen de adressen in antwoord op de troonrede aangenomen.

In antwoord op eene interpellatie in het Huis der Lords van den markies van den Landsdowne zeide Lord Derby, dat de regering voornemens was op geenerlei wijze in de inwendige aangelegenheden van andere natien te interveniëren. Wat betreft de kwestie van vrijen handel zal het kabinet zich aan de beslissing des lands onderwerpen en het beginsel onpartijdig en loyaal toepassen.

In het Huis der Gemeenten zeide de heer d'Israëli, dat de leer, in de troonrede verkondigd, is die van konkurrentie zonder terughouding. Het gouvernement zal spoedig de gelegenheid doen geboren worden om de maatregelen te doen kennen, welke het voornemens is aan het Parlement te onderwerpen.

Een voorstel van den heer Villiers om het bestuur te noodzaken zich over de zaak van den vrijen handel die hij in de troonrede te onbepaald behandeld vindt, kathegorisch te verklaren, werd ondersteund door Lord John Russell, de heeren Gladstone en Cobden. Ook Lord Palmerston verklaarde, dat eene formeele stemming over de kwestie van vrijen handel hem noodzakelijk toescheen.

DUITSCHLAND.

KEULEN, 12 November. Men verneemt uit München dat de bijzonderheden nopens den dood des hertogs van Leuchtenberg aldaar nog onbekend zijn. Kort vóór het ontvangen van het berigt van zijn overlijden was van hem aldaar een brief uit St. Petersburg ontvangen, gedagteekend 29 October, waaruit blijkt, dat hij nog weinige dagen vóór zijn overlijden in staat was zich schriftelijk te kunnen onderhouden.

De kinderen des hertogs zijn allen in de Grieksche geloofsbelijdenis opgevoed; zijn oudste zoon, prins Nikolaas, volgt zijnen vader op in de waardigheid van Beijersch rijksraad, en zal, na zijne meerderjarigheid ofschoon Russische prins, in de Beijersche Eerste Kamer zitting kunnen nemen.

— De *Weser Zeitung* berigt uit Hamburg dat de vrijmetselaar-*loge* van die Stad een beroep gedaan heeft op de liefdadigheid der 200 *loges* van Duitschland, tot ondersteuning der invalide Sleeswijk-Holsteinsche officieren. Reeds 55 *loges* hebben daaraan beantwoord, en eene som gelds ingezonden ten bedrage van 3000 mark courant (*f* 2145) of *f* 39 per *loge*.

— In navolging van de kantons Neufchatel en Bazel, heeft nu ook de regering van Zurich de verwijdering van alle Pruissische handwerkslieden bevolen. Zij moeten binnen weinige dagen het kanton verlaten. Deze maatregel is een natuurlijk gevolg van het verbod der Pruissische regering om zich in Zwitserland op te houden.

BERLIJN, 11 Nov. Gisteren is de president-minister v. Manteuffel, eerst van zijne reis terug gekeerd. Hij heeft zijn benoeming als lid der Tweede Kamer voor het Lutkauer distrikt aangenomen.

— De ministeriëele *Zeit.* klaagt bitter over de toenemende armoede, en ziet in politie-maatregelen [illegible] geen redmiddel. De *Deutsche Volkshalle* maakt daarop de bemerking: dat het daarmede bezwaarlijk beter zal worden, zoo lang de armenverzorging niet kerkelijk wordt.

BELGIE.

BRUSSEL, 11 Nov. In de bij het wets-ontwerp betreffende de drukpers gevoegde toelichtende memorie leest men het volgende: »De wet van 28 Sept. 1816 [illegible] beleedigen. Het beginsel dier wet rust op het volkenregt zooals het in al de geschriften over dat regt is ontwikkeld, in alle wetgevingen van ouden en nieuwen tijd en zelfs van de magtigste natien is bekrachtigd, en in talrijke diplomatieke stukken is ingeroepen: kortom het rust op den wederzijdschen eerbied der mogendheden jegens elkander, welke een deel van het volkenregt uitmaakt.

»Krachtens de wet van 1816 zijn laatstelijk regtsvervolgingen ingesteld: de jurij heeft echter de beklaagden vrijgesproken. De oorzaken dezer vrijspraak in het midden latende, merken wij alleen aan, dat de geldigheid en toepasselijkheid dezer wet voor de hoven van assises dikwerf betwist zijn. Het verschil van gevoelen daarover is dikwijls ook in de drukpers en onder de regtsgeleerden aan het licht gekomen. Eene in zich zelve zoo betwiste wet wordt in de uitvoering ligt krachteloos. In verscheidene harer bepalingen met onze tegenwoordige instellingen niet strookende, vereischt zij eene geheele omwerking."

»Bij de voorgedragen wet wordt de Nederl. wet van 28 Sept. 1816 ingetrokken, en hoofdzakelijk door de volgende bepalingen vervangen:

»Al wie in openbare plaatsen of vergaderingen door redevoeringen, kreten of dreigingen, of wel door geschriften, gedrukte stukken, afbeeldingen of eenigerhande voorstellingen, die aangeplakt, uitgedeeld of verkocht, te koop geboden of voor het publiek ter bezigtiging gesteld zullen zijn, den persoon van een buitenl. souverein of van het hoofd eener buitenl. regering zal hebben beleedigd of deszelfs gezag met boos opzet zal hebben aangerand, zal worden gestraft met gevangenis van drie maanden tot twee jaren en eene geldboete van fr. 100 tot fr. 2000. De schuldige zal buitendien van de in artikel 42 van het strafwetboek vermelde regten of van een gedeelte derzelve vervallen verklaard kunnen worden voor een tijdsbestek van minstens twee en meestens vijf jaren.

»Niemand zal tot verschooning of regtvaardiging kunnen aanvoeren dat die geschriften, gedrukte stukken, of voorstellingen slechts een nadruk, vertaling enz. van reeds vroeger buiten 's lands openbaar gemaakte stukken zijn.

»De vervolging zal geschieden op aanvrage des vertegenwoordigers van den souverein of van het staatshoofd, die zich beleedigd zal achten. Deze aanvrage zal aan den minister van buitenlandsche zaken gerigt en niet bij de processtukken gevoegd worden. Alleen zal in de instruktie aanteekening gehouden worden van de door den minister gedane mededeeling.

»De vervolging verjaart door een tijdsverloop van drie maanden na den dag waarop het wanbedrijf of de laatste daartoe betrekkelijke geregtelijke handeling zal hebben plaats gehad."

Het republikeinschgezinde dagblad noemt de voordragt de grootste hoon en vernedering, die immer aan België is aangedaan, en ontleent aan een manifest van de te Londen gevestigde vereeniging van Fransche uitgewekenen, *de revolutie*, aan wier hoofd Ledru-Rollin staat, de volgende woorden: »Terwijl de keizerlijke lauwerkrans gevlochten wordt, make de wraak hare wapenen gereed. Eén geloof beziele u allen, het revolutionnaire geloof van 1792, hetwelk onverzoenlijk, onvermoeid, onverzaagd is en altijd gereed staat om ten strijde te snellen en te dooden."

De hertog van Brabant zal zijnen koninklijken vader bij de begrafenisplegtigheid van den hertog van Welington, te Londen vertegenwoordigen.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 13 November.

ONDERTROUWD (11 Nov.): J. Caspers met C. P. Alfing.
GETROUWD (11 Nov.): J. J. den Bouwmeester met M. E. Lels.
OVERLEDEN (9 Nov.): E. F. Poel, 5½ j. — (10 Nov.): A. C. Fockenbergh, 50 j.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

		12 NOV. 4½ u. gebl.	13 NOV.	4 u.	gebl.
NEDERL., Werkel. Sch. à	2½ pCt.	63 11/16	63¾	63 13/16	
Dito Dito	3	76 11/16	76 11/16	76¾	76¾
Dito Dito	4	95⅛	95⅛	95¼	95⅛
Dito Obligatien O. I.	4		94½		
Amortis. Syndic.	3½	94¼			
Handel-Maatschappij	4½				
Aand. Rijn-Spoorweg		101			
Aand. Holl. S. M.					
Obligatien					
BELGIE, Obligatien 1844					
Cert. bij de Belg. Bank	2½				
Dito bij Rotsch en Volksv		52 3/16	52¼		
FRANKRIJK, Obligatien	3	76¾	77⅛	77½	
SPANJE Nieuwe	1	24 5/16	25		
Dito	3	51 5/16			
Dito Binnenl. à 6/m		45 5/16	45⅜		
Coup. Bewijzen		3½	3 7/16		
Amortisable Schuld		6 5/16			
PORTUGAL te Londen	5				
Dito Dito	4	37 13/16			
RUSL. bij *Hope* 1798 en 1816	5	108	107⅝	107¾	
Dito Dito 1828 en 1829		106½	106½		
Cert. bij d°. 1831 en 1833					
Dito	4½	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
Dito bij [illegible]		[illegible]			
Dito bij id. 5de Serie	4				
Cert. te Hamburg	5	104½			
Inschrijving in Assignat.	6				
Cert. van dito		71⅛	71⅛		
POLEN, Certifikaten	4	85¼	85¼		
Dito Aand. à fl. 500		161¼			
Dito met Lot. » 300					
AMERIKA, Bank-Actiën		4 1/16			
PRUISSEN, Aand. met Lot. R. 50	f				
OOSTENRIJK, Metalliek	5 pCt.	77½	77¼	77⅜	
Dito 1847	2½	39⅞	40	40¼	
Dito 1851	2½	39 11/16	39¾		
Dito 1849	5	90⅝			
Ween. Bank bij *Goll en C°.*					
Dito	4	69⅜			
Letter B	5	90	90		
Aand. met Loting fl. 500	f				
Nieuwe dito » 250					
NAPELS, Cert. *Lam en Bouwer*	5 pCt.		98⅞	99	
BRAZILIE te Londen 1824	5	99½			
Dito Leening 1843	5				
Dito £ 200					
PERU	5½				
MEXICO Nieuwe	3	24⅞	24⅞		
VENEZUELA à £ 100	3½	40⅜			
GRENADA à £ 100	2	21			
Dito Uitgestelde		10 11/16	10 11/16	10¼	
ECUADOR à £ 100		4 3/16			

Zonderdat de handel zoo in Binnenl. als Buitenl. effekten van veel belang was, bleven de prijzen algemeen gunstiger, voornamelijk van 3 pCt. Fransche welke ⅛ sedert gisteren zijn gerezen op het hooger merk van Parijs van gisteren.

Koers van het Geld: Beleening 2½ pCt., Prolongatie 3 pCt. Diskonto 2 pCt.

Wisselkoers.

Parijs	2/m. *f*	55 11/16	Livorno	2/m. *f*	38½
„	zigt „	56 3/16	Napels	„ „	81⅛
Bordeaux	2/m. „	55⅝	Petersburg	„ „	1,86
„	½/m. „	55⅞	Weenen	6/w. „	30¼
Madrid	3/m. „	243	Augsburg	„ „	33⅜
Cadix	„ „	243	Frankfort	„ „	99
Seville	„ „	239	Hamburg	2/m. „	35 3/16
Bilbao	„ „	240	„	zigt „	35 7/16
Lissabon	„ „	41¾	Londen	2/m „	11,75
Porto	„ „	41¾	„	zigt „	11,80
Genua	2/m. „	46⅛	Rotterdam	„	⅛

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 12 Nov. Belg. leen. 2½ pc. 55½, 1840, 5 pc. 100½; 1848, 101; 1852, 101½; Spanje 1 pc. 24⅝; Binnenl. 3 pc. 45⅞; Rom. Leening 1835 —.

PARIJS, 11 Nov. Fransche 3 pc. 84,15; id. 4 pc. —,—; 4½ pc. 106,20; Schatk. 3,50; Bank-Actien 2990,—; Belg. 1840, 5 pc. 101; 1842, 5 pc. —; 4½ pc. —; 2½ pc. —; Rusland 4½ pc. —; Napels 5 pc. —,—; Spanje, Buitenl. 3 pc. —; Binnenl. 3 pc. —; Holl. 2½ pc. 65¾; Piemont 1834 —,—; 1849, —,—; 1851, —,—; Haïti —,—; Rom. Leening 1850, —.

MADRID, 6 Nov. Spanje 3 pc. 47; Ardoins 1 pc. 26⅛; Uitg. Schuld 6⅜; Comité-Bewijzen 2½.

LONDEN, 11 Nov. Cons. kont. 100½ a 100⅝; op tijd 100½ a 100⅝; Braz. 101 a 103; 1829/39 100 a 102; Den. 3 pc. 82 a 84; 5 pc. 105 a 106; Ecuad. 4⅞ a 5⅛; Gren. 21½ a 22; Uitgest. 10¾ a 11; Mexiko — a —; Nieuwe 25⅛ a 25⅜; Peru 4½ pc. 103 a 104; Uitgest. 62 a 63; Rusl. 1822 5 pc. 118 a 119, (N.) 4½ pc. 104¾ a 105¼; Portugal 5 pc. 40 a 41; 4 pc. 38 a 38½; 3 pc. — a —; Spanje 1 pc. 25⅛ a 25⅜; 3 pc. 51¾ a 52¼; Coup. cert. 3⅝ a 3¾; Passive 6⅛ a 6⅜, Holl. 2½ pc. 65¼ a —; id. 4 pc. 96¾ a 97¼; Venez. 41 a 42; Uitg. 15½ a 16.

WEENEN, 10 Nov. Met. 4½ pc. 84½, 5 pc. 94¾; Bank-Actien 1326.

BERLIJN, 11 Nov. Schuldbr. 3½ pc. 92¾; Loten 148¾; Rusl. Stiegl. 4 pc. 97¼; Pools. 4 pc. 90; Loten fl. 200 22¼; id fl. 300 157; id. fl. 500 94¾; Amsterdam zigt 142⅞g, id. 2/m. 142½g.

FRANKFORD, 11 Nov. Met. 5 pc. 81⅛; 4 pc. 64¼; 2½ pc. 40⅜; Bank-Actien 1361; Darmst. Loten fl. 50 90½; id. fl. 25 31⅞; Badensche Loten fl. 50, 66¼; id. fl. 35, 38⅛; Nassausche 28½; Holl. 2½ pc. 63½, Werk. Sch. 4 pc. 95⅛; Sijndic. 3½ pc. 94¼.

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 13 November.

OVERZIGT DER WEEK.

KOFFIJ. Niettegenstaande de omzettingen in deze week van minder belang zijn geweest, blijven de prijzen zich vrij goed staande houden en wordt er tot de volgende noteringen zelfs zeer weinig aangeboden. *Java.* Ordinair 27 cs., goed ordinair 27½ cs., blank 28 a 28½ cs., geelachtig 29 a 30 cs. *Brazil.* Ordinair 21 a 22 cs., goed ordinair 23 a 23½ cs., fijn ordinair 24 a 24½ cs.

THEE. In de reëele frissche soorten met eenige aftrek tot onveränderde prijzen.

TABAK. De lossing der aangevoerde partijen *Maryland* heeft zich door het ongunstige weêr, zeer vertraagd, waardoor er deze week niet meer dan 50 vaten uit de eerste hand zijn omgezet. — De prijzen houden zich zeer goed staande. — *Sigaren Tabak* in de tweede hand met geregelde handel.

SUIKER. *Ruwe.* De markt blijft in eene gunstige stemming, hoewel er door gebrek aan disponible partijen zeer weinig omgaat. — In veiling zijn dezer dagen verkocht: 140 vaten *Surinaamsch* van *f* 24½ tot 26½; 163 vaten *Nickerie* van *f* 21¼ tot *f* 25¾, zijnde doorgaans *f* ¾ a 1 boven de taxatie. — Tegen 25 dezer zullen er wederom in veiling voorkomen: 294 vaten *Surinaamsch.* — *Geraffineerd* voor *uitvoer* met zeer weinig handel; enkele partijtjes voor dadelijke levering zijn nog aan de markt. *Crushed* B K N° 1 a *f* 31 vrij aan boord; T & C *f* 28½; S & T N° 2 tot *f* 28¾ v. b. verkocht. — In *Kandij* wordt bijna niets omgezet. — In *Consumtie* is geene verandering in de prijzen te vermelden.

SPECERIJEN blijven zonder eenige omgang, echter wordt er weinig aangeboden. De voorgaande notering is alzoo als nominaal te beschouwen en om te verkoopen zoude men iets lager moeten afgeven.

GEDROOGDE FRUITEN. *Krenten* en *Rozijnen* zeer stil en iets lager aangeboden. Mooi *Cephalonia* *f* 28 a 30, jarig *f* 20 a *f* 25; mooi *Patras* *f* 26 a 27, jarig *f* 15 a 18. — *Rozijn. Smirna,* nieuw *f* 13½, jarig *f* 8 a 10; *Samos* *f* 8 a 9. — *Vijgen* voor verzending gevraagd.

RIJST. Tot iets lagere prijzen met meer kooplust. Uit de eerste hand zijn afgedaan: 11000 balen ongepelde *Aracan* tot *f* 6 1/16 bij herkoop, alsmede 5000 balen ongepelde *Java* van *f* 7¼ tot 8½ na kwaliteit. — Gepeld *Java* *f* 7¾ a 8⅛; dito *Tafel* *f* 10¾ a 11¼; *Carolina* *f* 13½ a 14.

POTASCH. *Prima Casan* blijft tot *f* 12 à *f* 12¼ in Entrepôt te koop. *Toskaansche* *f* 13 à *f* 13¼ E. met zeer weinig handel.

DROOGERIJEN. Van *Cassia vera* is eene omzet bekend geworden 8000 van Fardelen tot 24 cs., alsmede van 350 Fardelen *Tigablas* tot geheimen prijs: Verder zijn verkocht: circa 100 Tobben *Japansche Kamfer*, 100 vaatjes ordinaire *Curaçao Schillen*, 25 vaten *Brazil Gom Copal* en 25 kisten *Gom Damar*, alles tot zeer ferme prijzen. — Tegen 24 dezer in veiling: 40 balen *Levantsche Sponsen* en 67 kisten *Levantsche Drop.*

VERFWAREN. *Indigo* goed prijshoudend. — Eenige partikuliere aanvoeren worden spoedig aan de markt verwacht. — *Cochenille* zonder handel. — *Verfhouten* en *Dividivi* onveranderd. — *Harst* meer aangeboden. — In loco zijn 250 vaatjes bruin met *f* 3 1/16 en 3⅛, heldere met *f* 3⅜ en 3½ betaald, terwijl zeilende tot *f* 3 voor bruin te koop is. — *Terpentijnolie* hoog gehouden en 10 vaten met *f* 31½ betaald. — *Salpeter* en *Lood* niets in verhandeld. — *Zwavel.* Ruwe Secunda tot *f* 3⅛ E. aan de markt. — *Meekrap* met goede vraag voor uitvoer tot steeds langzaam klimmende prijzen.

STERKE DRANKEN. *Genever* 100 % eerste soort *f* 22, tweede soort *f* 21½. — *Moutwijn* 91 % *f* 18¼ a kontant.

HENNEP met eenige handel, onveranderd.

METALEN. *Ruw Koper.* Eene aangevoerde partij *Paskoff* is voor de verzending genomen. Men noteert nu *Paskoff* en *Demidoff* *f* 63, *Kroon* *f* 62½ a kontant zonder korting. *Banka Tin* houdt zich op *f* 55 a 55½ goed staande.

HONIG weinig gevraagd. Havana *f* 14½; Fransche *f* 12½ E.; Inlandsche *f* 13 a 12½. — Inlandsch *geel Was* *f* 84 a 85.

VETWAREN. *Talk* en *Smeer* tot de voorgaande noteeringen goed te plaatsen. — *Traan* met weinig handel. Berger bruin *f* 45½, blank *f* 59 a 60 — *Ansjovisch* onveranderd. — *Rondvisch* *f* 8.

GRAANMARKT.

SCHIEDAM, 12 Nov. Rogge ging gedurende deze week tot iets lagere prijzen vrij goed van de hand. Men noteerde: 144/2 ℔ Libau *f* 200; 143/2 ℔ Pernau *f* 206 6/w.; 142/2 ℔ Reval *f* 204 6/w., *f* 202; 142/2 ℔ Koersche *f* 193 3/m., *f* 199 3/m.; 147/2 ℔ dito *f* 209 3/m., *f* 206; 141/2, 142/2 ℔ Archangel *f* 180 6/w., *f* 181 6/w.; 142/2 ℔ Riga *f* 176, *f* 177 6/w.

Gerst. Uit hoofde van den geringen voorraad heeft men aan hoogere eischen moeten toegeven, en werd afgedaan als volgt: 126/2 ℔ Old. W. *f* 168 1/m.; 133/2 ℔ Libau *f* 206 6/w.; later *f* 205, 207 6/w.; 130/2 ℔ Windau *f* 200 6/w.; 131/2 ℔ Reval *f* 203 3/m.; 137/2 ℔ jar. Fransche *f* 187 6/w.; 130/2 ℔ n. Koersche *f* 201 6/w.

Moutwijn. Zaturdag ad *f* 17¼ niet naar genoegen te bekomen zijnde, werd Maandag a *f* 17¾, Dingsdag a *f* 18 verhoogd, Woensdag en Donderdag moesten hoogstbenoodigden *f* 18¼ besteden, doch alzoo weinig vraag zijnde, ging de Markt heden op *f* 17¾ terug.

Jenever *f* 21,25. Amst. Proef *f* 22,50.

ALKMAAR, 12 Nov. Tarwe *f* 8,50. — Rogge *f* 7,25. — Garst *f* 5,25. — Haver *f* 3,75. — Boonen *f* 6,25. — Erwten. Groene *f* 15; Graauwe dito *f* 14,75; Capucijners *f* 13,50. — Kanariezaad *f* 8,25. — Kaas. Kleine *f* 22,25; middelbare dito *f* 26,25; commissie *f* 24,75.

MIDDELBURG, 11 Nov. Tarwe. Puike Jarige Zeeuwsche *f* 10,15; Nieuwe Zeeuwsche beste *f* 8,30, 8,40 en 8,50; puike jarige Walchersche *f* 10,30, puike Nieuwe begin Beurs *f* 8,15 a 8,25, later *f* 8,40, 8,60 a 8,75 en extra puik *f* 9. — Rogge puike soort *f* 7,35. — Gerst. Winter *f* 5,50; Puike Zomer *f* 5,40, mindere *f* 5,20. — Walch. Witteboonen *f* 10 tot 10,60; Dito Bruineboonen *f* 11 a 11,40; Dito Paardeboonen *f* 5,75 a 6. Dito Groene Erwten puike soort *f* 9 a 9,40, mindere *f* 8,50 a 8,75, groote dito puike soort *f* 9,60 a 9,80, mindere *f* 8,75 a 9,25. — Koolzaad puike soort *f* 10 a 10,15 en *f* 10,25 pr. Mud. — Raap-Olie *f* 34,50. Patent Olie *f* 36,50. Lijn-Olie *f* 33,50 pr. Vat. — Lijn-Koeken *f* 9,50 pr. 104 stuks.

ZWOLLE, 12 Nov. Tarwe *f* 9,00 a 9,75. — Rogge *f* 7,00 a *f* 7,40. — Boekweit *f* 5,40 a 6,80. — Groene Erwten *f* 8,00. — Aardappelen *f* 1,30 a *f* 2,50. — Boter per ⅛ ton *f* 15,00 a *f* 15,50, per Ned. ℔ 65 a 77½ cs.

DEVENTER, 12 Nov. Tarwe *f* 8,50 a *f* 9,50. — Rogge *f* 6,70 a 7,20. — Garst *f* 5,00 a 5,50. — Haver *f* 3,30 a *f* 3,75. — Boekweit *f* 5,00 a 6,25. — Boter per ⅛ ton *f* 12,75 a 15,50.

ANTWERPEN, 12 Nov. *Granen.* Tarwe soutenceert zich goed. Rogge met weinig vraag.

Tabak. Er zijn gedaan 120 v. Kentucky.

LONDEN, 11 Nov. *Ruwe Suiker. Vreemde.* Er zijn veel koopers maar de houders verlangen te hooge prijzen.

Koffij. Native Ceylan niet hooger; men noteert 46 s. 6 d. a 47 s. 6 d. Voor Plantage vraagt men volle prijzen; maar de markt is stil.

LIVERPOOL, 10 Nov. *Katoen.* Er zijn gedaan 7000 b. tot ⅛ d. lager.

BORDEAUX, 9 Nov. *Voorloop.* De disponible 3/6 blijft staan op 120 fr.

SCHEEPSTIJDINGEN.

ELSENEUR, 9 Nov. Het schip Bouwina, kapt. Knol, van St. Petersburh n. Amst., is bij Segersted, zwaar lek op strand gezet, de lading wordt beschadigd geborgen.

BINNENGEKOMEN:

HELVOET, 12 Nov. J. van Delft Czn., Souburg, Batavia, 1 van Brouwershaven, gesleept door de stoomboot Brouwershaven. — Gisteren nog: W. H. Kramer, Watergeus, Akijab, 1. van Brouwershaven, gesleept door de stoomboot Kinderdijk.

UITGEZEILD:

TEXEL, 12 Nov. M. Voogd, Johannes Hermanus, Triest. - H. J. Schippers, Hermina Annechiena, Sijra. - M. Wildeboer, Maria, Bordeaux.

HELVOET, 12 Nov. F. Keus, St. Helena, Boston. - J. H. Duit, Maria Anna, Galatz. - J. J. van der Grient, Paulina, Triest. - N. L. Harild, Anna, Messina. - N. J. Bakker, Johanna Elisabeth, Marseille. - G. van der Laan, Maria Johanna, Gibraltar. - A. J. de Boer, Eva Johanna, St. Ubes.

GEPRAAIDE SCHEPEN.

Den 24 Aug. op 26° 36' Z. Br. 52° 31' O. L., Adelaar, kapt. Boulet, van Bat. n. Amst.

CARGA-LIJSTEN.

AMSTERDAM.

BATAVIA, Willem Barendsz, Landsaat 4176 b. Rijst, C. E. Smit; 287 p. Tabak, Labouchère en Comp; 568 p. dito, Spengler en Comp.; 22 legg. Arak, J. Barge; 1641 p. Tabak, Wuste en Hintz.

ROTTERDAM.

BATAVIA, Cameleon, van Wyhe: 110 legg. Arak, Snermogdt en Comp.; 343 kranj. Suiker. 2061 b Rijst, Gebr van Rossem; 521 kranj. Suiker, 1580 b. Rotting, C. Vlierboom en Zoon.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 13 Nov. in lading naar:

Keulen	J. C. N. Wilson, Colln n°. 4.
Weesel	B. Brinkamp, Twee Gebroeders.
Duisburg	H. J. Kamp, Vlijt en Hoop.
Manheim	W. Trip, de Rijn.
Mainz	W. Huppert, Mainz N°. 7.
Ludwighaven	A. Bohm, Ludwighaven N°. 3.
Dusseldorp & Neus	J. v. Ooyen, Vrouw Magdalena.
Frankf. & Coblenz	J. Arnheiter, Frankfort N°. 8.

AMSTERDAM, 13 Nov. vertrokken:

Manheim	M. Rippert, Adolf Sauder.
Weesel	J. Otten, Johanna.
Dusseldorp & Neus	W. van Beurden, [illegible]

KEULEN, 12 Nov. in lading naar:

Amsterdam	Kapt. Felten Köln N°. [illegible]
Rotterdam	„ Könen „ N°. 19.

Rijnhoogte	ARNHEM 12 Nov. 12 el 3 duim.	
	KEULEN 12 „ 8 vt. 9 „	

ADVERTENTIEN.

(2386) Heden beviel voorspoedig van een *DOCHTER*, M. G. NAGEL, geliefde Echtgenoot van
AMSTERDAM, 11 November 1852. H. F. BOOTZ.

(2387) Heden overleed tot onze bittere droefheid, aan eene uitteerende ziekte, in den jeugdigen leeftijd van bijna 27 jaren, onze hartelijk geliefde Dochter JOHANNA MARGARETHA ELISABETH VOS, na reeds vroegtijdig voorzien te zijn geweest van de H. H. Sacramenten onzer Moeder de H. Kerk.

WASSENAAR, 11 November 1852. E. W. VOS. C. VOS, geb. REMMERSWAAL.

H. B. LOMANS, Bzn., Makelaar, zal op Maandag den 15den November 1852, des avonds na vijf ure, in het voormalig *O. Z. Heeren-Logement*, door den Notaris W. STRENGMAN, met meerdere perceelen verkoopen: Een hecht, sterk en weldoortimmerd **BROODBAKKERS WINKELHUIS**, met afzonderlijk verhuurd wordende BOVENWONINGEN en ERVE, benevens een daarnaast gelegen **HUIS**, mede met apart verhuurd wordende BOVENWONINGEN en ERVEN, te zamen in één Koop, in de Bloedstraat, Buurt K, Afd. 2, N°. 964 en 965. Breeder bij billetten omschreven en te zien des Dingsdags en Donderdags, alsmede op den Verkoopdag van 11 tot 2 ure. De Bewijzen van Eigendom en de Veilconditiën zijn vier dagen vóór en op den Verkoopdag ter lezing, ten kantore van gemelden Notaris, op den N. Z. Voorburgwal achter het Paleis. (2366)

Friesche Stoomboot-Reederij.

DE HARLINGER STOOMBOOT *FLEVO*,

vertrekt van *Amsterdam*, Dingsdags, Donderdags en Zaturdags, morgens 7 uur.

Van *Harlingen*, Woensdags, Vrijdags en Zondags, 's morgens 8 uur.

In Correspondentie op Leeuwarden en Groningen.

DE LEMMERSCHE STOOMBOOT *FRISO*

vertrekt van *Amsterdam*, Maandags, Woensdags en Vrijdags, 's morgens 11 uur

Van *de Lemmer*, Dingsdags, Donderdags en Zaturdags, 's morgens 12 uur.

Beide booten in Correspondentie op Leeuwarden, Groningen en geheel Vriesland.

Informatiën zijn te bekomen: te Amsterdam bij den Heer H. DE ROOIJ, aan het Kantoor der *Friesche Stoomboot-Reederij*, op de brug over de *Nieuwe Stads Herberg*; te Enkhuizen bij den kommissaris MEIJKNECHT; te Harlingen bij den Directie. (2388)

à VENDRE.

Un Orgue d'Eglise magnifique, avec Caisse en chêne sculpté, d'une hauteur de 6 Mètres $^{70}/_{100}$, largeur 3 M. $^{73}/_{100}$ et profondeur 1 M. $^{21}/_{100}$.

Le Grand Orgue se compose de 13 registres et le Positif de 9.

Pour plus amples renseignements, s'adresser à la manufacture d'orgues d'Eglise et d'harmonium melodium de MERKLIN & SCHÜTZE, rue du Prince Royal, 24, à Ixelles, lez-Bruxelles. (2390)

Bij C. L. VAN LANGENHUYSEN is ter perse, om in den loop der maand November te verschijnen:

DE

VOLKS-ALMANAK

voor Nederlandsche Katholieken,

IN HET JAAR O. H. 1853.

BIJ-EEN-GEBRAGT DOOR

Jos. Alb. Alberdingk Thijm en H. J. C. van Nouhuys.

Deze Almanak zal versierd zijn met twee schoone platen, waarvan de eene vervaardigd is naar eene schilderij van FREDERIK OVERBECK; beide zijn geteekend en gegraveerd door EDUARD DUJARDIN.

De Kalender zal, behalve de gewone opgave van heilige-dagen, vastendagen, enz. inhouden eene reeks van korte levensschetsen van Heiligen, die meer bijzonder met ons Vaderland in betrekking staan; oude Nederd. rijmspreuken op de weêrgesteldheid, enz. enz.

In het Mengelwerk komen stukken voor van vele met roem bekende Noord- en Zuid-Nederlandsche geleerden en letterkundigen, in proza en poëzij.

De prijs van den Almanak voor 1853, die 32 bladzijden meêr inhoudt dan die voor 1852, is bepaald op 40 Cts.

DE WAPENSMID EN ZIJN ZOON,

DOOR

H. J. C. VAN NOUHUYS.

Met 7 Platen van **ED. DUJARDIN**, in 2 Deelen. Prijs *f* 2.50.

Dit werk is bij den Uitgever dezer Courant van de pers gekomen en alom verzonden. Behalve bij zijne gewone Correspondenten, is hetzelve mede verkrijgbaar gesteld: te Horst, bij van Dijk-Driessen: te Groningen, bij Saan; te Amersfoort, bij Mejufvr. Wolters; te Haarlem, bij Mej. de Wed. Niesten.

(2206) G. B. VAN GOOR, te Gouda, debiteert met buitengewoon succes:

DE TWEEDE VERMEERDERDE EN VERBETERDE DRUK VAN

GIRARDIN'S

SCHEIKUNDE VOOR DEN BESCHAAFDEN STAND EN HET FABRIEKWEZEN.

Twee Deelen. Met 160 tusschen den Tekst geplaatste Houtsneê-Figuren.

De leemten van den eersten druk zijn in dezen tweede niet aanwezig; hij is verrijkt met al de belangrijkende daadzaken en vernuftige Theorien, die den Rijkdom der Scheikunde en der Theologie in de jongste jaren hebben vermeerderd. Geen enkel der menigvuldige hier behandelde onderwerpen, dat niet belangrijke wijziging, verbetering en uitbreiding heeft ondergaan; maar inzonderheid zijn het de Werkzaamheden der Fabrijken, de toetsing der Handelswaren en Droogerijen en de kennis der Verwstoffen, welke de gewigtigste Uitbreiding en toevoegsels gekregen hebben. — De jongste fransche uitgave, die door den Schrijver zelven met de naauwlettendste zorg werd bearbeid en ongeveer 20 vellen druks meer bevat, dan die, naar welke onze eerste druk bewerkt is, is daarbij ten grondslag gelegd en gevolgd. Even als deze, is onze Uitgave nu ook in twee Deelen gesplitst, waarvan het eerste de onbewerktuigde Scheikunde, het tweede de bewerktuigde Scheikunde bevat. Niet minder dan 160 net bewerkte *Houtsnêe-Figuren* strekken thans tot opheldering van den Tekst.

Prijs-Courant der Wijnen van J. B. L. Piceni.

BIJ HET ANKER EN DE FLESCH.

STERKEN DRANK, LIKEUREN, ENGELSCHE EN BEIJERSCHE BIEREN, ENZ.

hieronder vermeld, te bekomen in den kelder op de hoek Kolk en N. Z. Voorburgwal, N. 47.

Lands- en Stads-Imposten, benevens de Flesschen zijn in de Prijzen begrepen.

ALLES TEGEN CONTANTE BETALING ZONDER KORTING.

ROODE BORDEAUX WIJNEN.

	Anker.	Flesch.		Anker.	Flesch.		Anker.	Flesch.
Medoc zonder lak . . .	*f* 20	*f* 0.50	Dry Madera C.	*f* 60	*f* 1.50	Sup. fijn Genua Olie . .	*f* —	*f* 0,90
" zwart lak	" 24	" 0.60	" " [illegible] . . .	" 80	" 2.00	Bourdeaux Azijn. . . .	" —	" 0.30
» rood lak	" 28	" 0.70	Spaansche Wijn. . . .	" 50	" 1.25	Wijn Azijn	" —	" 0 20
St. Estèphe	" 32	" 0.80	" "	" 60	" 1.50	Beste Genever	" —	" 0.50
St. Julien etz.	" 36	" 0.90	Malaga 1e qté	" 40	" 1.00	Nieuwe Bessen.	" —	" 0.60
Lynch Pauillac etz. . .	" 40	" 1.00	" "	" 50	" 1.25	Citroenbitter.	" —	" 0.60
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	" —	" 0.80
Villeneuve de Cantemerle	" 44	» 1.10	Tintwijn	" —	" 4.00	Hallo Helv. (groen bitter)	" —	" 0.70
Château des 3 Moulins etz.	" 48	" 1.20	KRUIDEWIJN	" 32	" 0.80	Bisschop Essenz 't flesj.		0.30
Barton Langoa St. Julien	" 60	" 1.50	Moselwijn	" 32	" 0.80	ENGELSCHE BIEREN.		
Château Lafitte	" 80	" 2.00	Bodenheimer Rhijnwijn	" 30	" 0.75			
" Margaux . . .	" —	" 3.00	Laubenheimer "	" 30	" 0.75	Schotsch Ale	*f* 24	*f* 0.60
WITTE BORDEAUX .	" 38	" 0.95	1846 "	" 32	" 0.80	Brown stout.	" 20	" 0.50
			Niersteiner . "	" 36	" 0.90	BEIJERSCH BIER . .	" 12	" 0.30
Ermitage	" 54	" 1.40	Rudesheimer "	" 40	" 1.00	Jopenbier	" —	" 1.25
BOURGOGNE WIJNEN.			Scharlachberger "	" 40	" 1.00	Hollandsch Gember en	" —	" 0.15
Beaune	*f* 48	*f* 1.25	Marcobrun. en Hochheim.	" 50	" 1.25	Borner.		
Pomard	" 68	" 1.70	Liebfraumilch "	" 60	" 1.50	FIJNE FRANSCHE LIKEUREN.		
Volnay	" 72	" 1.80	Geisenheimer "	" 60	" 1.50	Double Anisette Rouge . . .		
Nuits	" 84	" 2.10	Rauenthaler Bergw. "	" 80	" 2.00	" " Blanc . . .		
Chambertin	" —	" 2.50	Rudesheimer " "	" 80	" 2.00	" Curaçao		
Chabli blanc vieux . .	" 40	" 1.00	Johannesberg. " "	" —	" 3.00	Eau d'Or		
			Steiberger Cabinetwijn	" —	" 4.00	Eau d'Argent		
Witte Wijn A.	" 20	" 0.50	Cognac Brandewijn A.	" —	" 1.00	Rattaffia de Cerise		*f* 1.50
" " B.	" 30	" 0.75	» " B.	" —	" 1.25	Crème de Vanille		
" Bergerac	" 40	" 1.00	" " oude C.	" —	" 1.50	" " Rose		
" Graves	" 36	" 0.90	Cogn. Brand. heel oude D.	" —	" 2.00	" " Noyaux		
" Sauterne	" 36	" 0.90	Witte Fransche Bwijn A.	" —	" 0 60	CRÈME DE KIRSCH extra		
" Musc. Frontignan	" 48	" 1.20	" Barcelona. " B.	" —	" 0.70	Lekker.		
Champagne	" —	" 1.75	" " " C.	" —	" 0 80	Persico en Parfait Amour . .		
" Mouss. 1re qté	" —	" 2.00	Voorloop van " . .	" —	" 1.20	DOUBLE LIKEUREN.		
" qté Supe blanc	" —	" 2.25	Armagnac	" —	" 0.80	Persico, Curaçao, Anisette, Framboi-		
" " " "	—	" 2.50	Jamaica Rum en Arac .	" —	" 1.00	sen, Pepermunt, Nagelen, Gulde-		
" " " " et rosé		" 3.00	Siroop de Punsch van Rum	" —	" 1.10	water, enz. à . . . *f* 1 per Flesch.		
Port à Port vieux	*f* 60	" 1.50	" " of Arak	" —	" 1.20	ORDINAIRE LIKEUREN.		
" " "	" 80	" 2.00	" "	" —	" 1,40			
Xeres of sherry	" 40	" 1.00	Slemp-Sirop.	" —	" 1.10	Witte en Roode Schillen, [illegible], La-		
" "	" 50	" 1.25	MEE.	" —	" 0 30	was, Carrewij, Borstwater à 65 cts.		
Tenerif	" 56	" 0.90	Limonade	" —	" 0.90	per Flesch. Puike Bessensap à 30		
Madera A.	" 40	" 1.00	Extr. d'Absint Suisse . .	" —	" 1.60	per Flesch. Cardemon à 75 cts.		
" B.	" 50	" 1.25	Kirschenwasser	" —	" 1.40	per Flesch.		

Het bovenstaande alles verimpost en gebotteld op Flesschen zijnde, zoo kan het verlangde direkt *franco* aan huis bezorgd worden. Voor buiten Amsterdam zijn de Prijzen *f* 4 per anker minder, vrij aan boord. (De ledige-Flesschen worden tegen 5 Cents en de halve Flesschen à $2\frac{1}{2}$ Ct. per stuk in betaling aangenomen.)

Alle verdere onkosten van Brievenporten, Vracht van Retourzendingen van Manden en Flesschen enz. komen ten laste van Committenten, welke tevens herinnerd worden dat de betaling à Contant geschieden moet, of dat de schippers etc. de gelden de eerstvolgende reis mede brengen, zoo het niet betaald is bij het ontvangen aan boord, hetwelk het verkieslijkst is.

NB. De Kelder is open van des Morgens 7 tot des Avonds 11 uren. *Voor* en *na* dien tijd vervoege men zich aan het Woonhuis en Slijterij boven den kelder. Prijscourant *gratis* te bekomen.

(MEE) Die de Mee kent, weet dat dezelve een gezonde drank is, en in vele gevallen als een zoogenaamd huismiddel kan gebruikt worden, daarom en om den Billijken Prijs wordt dezelve aanbevolen.

Nog 2 dagen in de week disponibel een **GROOTE KAMER**, geschikt tot het houden van Collegiën, te bevragen bij boveng enoemde. (2391)

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.